

Wat is een boek?

Wat is een boek?

Een kleine geschiedenis

Paul Dijstelberge

AUP

Afbeelding omslag: Jonathan Wolstenholme
Ontwerp omslag: DPS Design & Prepress Studio
Ontwerp binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 94 6298 508 7
e-ISBN 978 90 4853 608 5 (ePub)
NUR 615

Uitgeverij AUP is een imprint van Amsterdam University Press.

© P. Dijkstra / Amsterdam University Press B.V., Amsterdam 2018

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

De uitgeverij heeft ernaar gestreefd alle copyrights van in deze uitgave opgenomen illustraties te achterhalen. Aan hen die desondanks menen alsnog rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Amsterdam University Press.

Inhoud

1. Wat is een boek?	7
2. Schrijven	19
3. Uitgeven	43
4. De anatomie van het boek	59
5. Make-up	79
6. Grondstoffen	93
7. De belangrijkste uitvinding ter wereld	111
8. Plaatjes	127
9. Modern Times!	145
10. De boekwinkel	163
11. Het boek en de wereld	179
12. Hoe maak ik een boek?	195
Literatuur	209

1. Wat is een boek?

Wat maakt een boek zo anders dan al die andere dingen waarmee wij ons omringen? Waarom houden we zo veel van onze boeken? Heeft een boek een ziel? Een boek heeft in elk geval een gezicht. En een stem. Het omslag is het gezicht van het boek. Het zegt iets over het karakter maar ook over de familie waar het boek bij hoort. De afbeelding is zo gekozen dat hij juist u opviel tussen al die andere boeken en het is de bedoeling dat u die mooi en intrigerend vindt. Ook de inhoud moet voldoen aan uw verwachtingen. En dan gaat het niet alleen om de tekst zelf maar ook om hoe die tekst eruitziet, om de opbouw van de hoofdstukken en de alinea's, om het wit tussen de regels, de ruimte tussen de woorden en misschien nog wel het meest om de letter waarin de tekst is afgedrukt. Niet veel lezers zullen zich bewust zijn van het belang van het lettertype, terwijl dat grote invloed heeft op hoe u een tekst leest en waardeert.

Dit Boek begon met een Franse titelpagina, de bladzij waarop in kleine lettertjes alleen de titel stond. Op de lege achterkant stond vroeger vaak een plaatje en nu vind je er af en toe een opdracht. De titelpagina werd gevolgd door een bladzij met allerlei juridische en bibliografische informatie en daarop volgde weer de inhoudsopgave. En dan begint het boek echt, op deze bladzijde, met de tekst die u nu aan het lezen bent. Over iets meer dan 45.000 woorden vindt u nog een bibliografie. Die noemt de bronnen die ik voor dit boek heb gebruikt en de boeken die u kunt lezen en websites die u kunt bezoeken als u nog veel meer wilt weten over boeken en hun makers. En dan is het uit. Op de achterkant staat nog wat reclame voor de inhoud en de auteur. Daar wordt u verteld hoe bijzonder dit boek is en dat de schrijver een betrouwbare wetenschapper is die zijn best voor u heeft gedaan. Op herdrukken zetten uitgevers daar graag citaten van recensenten bij: 'het beste boek over dit onderwerp dat de laatste jaren is verschenen' of 'de auteur heeft zichzelf overtroffen'. Die reclame moet u over de streep halen om dit

De eerste druk van *Ik Jan Cremer* verscheen in 1963. Een bijzonder boek. De schrijver ontwierp het omslag zelf, compleet met de opdruk "in onverbidelijke bestseller" voor er nog maar één was verkocht. En dat werd het. (Foto auteur)